

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра зарубіжної літератури, теорії літератури та слов'янської філології

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Практичний курс перекладу з основами художнього перекладу

обов'язкова

Освітньо-професійна програма «Російсько-український переклад»

Спеціальність 035 Філологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти перший

філологічний факультет

Мова навчання українська, російська

Розробник: доцент кафедри зарубіжної літератури, теорії літератури та слов'янської філології Дашченко Ольга Іванівна

Профайл викладача:

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=wd95tPAAAAAJ&hl=uk>

Контактний телефон: 0508153356

Е-mail: o.dashchenko@chnu.edu.ua

Консультації: Очні консультації: понеділок 13.00-14.00

Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю

1. **Анотація дисципліни:** Курс «Практичний курс перекладу з основами художнього перекладу» призначений для студентів 4 курсу спеціальності «Переклад (російсько-український)». Під час вивчення навчальної дисципліни студенти мають змогу сформувати навички у галузі художнього перекладу на базі попередньо вивченого теоретико-практичного матеріалу з теорії та практики перекладу.
2. **Мета навчальної дисципліни:** навчальної дисципліни полягає у поглибленні теоретичних знань з теорії перекладу в аспекті художнього перекладу, а також формування навичок професійного літературного перекладу художніх текстів різних жанрів (прозові, поетичні, драматичні).
3. **Пререквізити.** Основи перекладознавства. Порівняльна українсько-російська лексика і фразеологія. Практичний курс перекладу (граматичний аспект).

4. Результати навчання

Загальні компетентності: Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Здатність бути критичним і самокритичним. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність працювати в команді та автономно. Здатність спілкуватися іноземною мовою. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Фахові компетентності: Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних, літературознавчих та перекладознавчих напрямках і школах. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- актуальні проблеми художнього перекладу в сучасних умовах;
- структуру художнього перекладу;
- основні концепції художнього перекладу;
- особливості художнього перекладу різножанрових текстів;
- перекладацькі трансформації, що застосовуються при перекладі художнього твору;
- особливості перекладу лексичних одиниць з національно-культурним компонентом;
- стилістичні прийоми відтворення оригіналу художнього тексту під час перекладу.

ВМІТИ:

- здійснювати комплексний порівняльний аналіз перекладу та оригіналу з урахуванням об'єктивних вимог до якості перекладу;
- оцінювати адекватність художнього перекладу;
- виділяти сюжетну лінію, сильні позиції, інформаційні вузли та визначати ступінь необхідності збереження їх у тексті перекладу;
- визначати стилістичні засоби, що створюють образність тексту оригіналу;
- застосувати доречні семантичні трансформації при перекладі для збереження образності тексту оригіналу;
- добирати влучні способи відтворення ідейного змісту твору, збереження етнонаціонального забарвлення твору оригіналу у перекладній версії;
- перекладати фрагменти поетичних, прозових і драматичних текстів з російської на українську та навпаки.

4. Опис навчальної дисципліни**5.1. Загальна інформація**

Назва навчальної дисципліни Основи професійної діяльності перекладача												
Форма навчання	Рік підготовки	семестр	Кількість			Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	змістових модулів	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	4	7	4,5	135	2		45			84	6	іспит
Заочна												

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	Денна форма				
		у тому числі	л	п	лаб	інд
1	2	3	4	5	6	7
Теми практичних занять	Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти художнього перекладу					
Тема 1. Статус художнього перекладу в теорії перекладознавства	9		2			7
Тема 2. Структура художнього перекладу	7		2			5
Тема 3. Основні концепції художнього перекладу	12		4			8
Тема 4. Особливості художнього тексту. Актуальні проблеми художнього перекладу	12		4			8
Тема 5. Порівняльний аналіз перекладу художнього тексту та його першотвору.	12		4			8
Тема 6. Особливості перекладу лексичних одиниць з національно-культурним компонентом при цілісному відображенні авторського художнього світу	11		3			8
Разом за ЗМ1	66		19		3	44

Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Практика художнього перекладу різножанрових текстів (проза, поезія, драматургія)					
Тема 7. Специфіка перекладу прозового твору	14		6			8
Тема 8. Прийом компенсації та інші трансформаційні перетворення як способи перекладу мовних одиниць в художньому тексті	12		4			8
Тема 9. Труднощі перекладу поетичного твору	14		6			8
Тема 10. Особливості перекладу драматичних творів.	14		6			8
Тема 11. Стилiстичні прийоми та переклад художнього тексту	12		4			8
Разом за ЗМ2	69		26		3	40
Усього годин	135		45		6	84

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1.	Історія українського художнього перекладу
2.	Інтерпретація в аспекті художнього перекладу
3.	Персоналії відомих російських та українських теоретиків художнього перекладу
4.	Роль перекладача як посередника між двома культурними традиціями.
5.	Проблема збереження художньо-естетичного впливу оригіналу під час перекладу.
6.	Способи відтворення національно-культурних компонентів художнього тексту.
7.	Культурологічні та часові аспекти художнього перекладу прозового твору
8.	Прийом нейтралізації як один із способів перекладу мовних одиниць художнього тексту.
9.	Програма поетичного перекладу В. Коптілова
10.	Традиції та норми перекладу драматичних творів.
11.	Стилiстичні вимоги до перекладу художнього тексту.

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, реферат, творча робота) відповідь студента.

Формою підсумкового контролю є іспит.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- контрольні роботи.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (<i>аудиторна та самостійна робота</i>)											Кількість балів (іспит)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	40	100
5	5	5	5	5	5	6	6	6	6	6		

7. Рекомендована література

1. Ажнюк М.Т. Актуальні питання перекладу художньої літератури. Ужгород, 1981. 32 с.
2. Алексеева И.С. Введение в переводоведение. М.-СПб., 2004.
3. Попович А. Проблемы художественного перевода. М., 1980.
4. Актуальные проблемы художественного перевода. М., 1967.
5. Аль Д.Н. Основы драматургии. Учеб. пособие для студентов ин-та культуры. – Л.: Лен. Ин-т культуры им. Н.К. Крупской, 1988. 64 с.
6. Бентли Э. Жизнь драмы. М.: Искусство, 1978. – 368 с.

7. Виноградов В.В. Лексические вопросы перевода художественной прозы. М.: МГУ, 1978. 172 с.
8. Влахов С., Флорин М. Непереводимое в переводе. М., 1980.
9. Гайнічеру О. Поезія і мистецтво перекладу. К.: Дніпро, 1990.
10. Гайнічеру О. Поезія і мистецтво перекладу. К.: Дніпро, 1990. 212 с.
11. Гак В.Г. Сопоставительная лексикология. М., 1977.
12. Гачечиладзе Г. Р. Введение в теорию художественного перевода. Тбилиси: Изд-во Тбил. ун-та, 1970.
13. Гачечиладзе Г. Художественный перевод и литературные взаимосвязи. М.: Сов. писатель, 1980. 255 с.
14. Горбунова Е.К. Вопросы стилистики реалистической драмы. М.: Сов. писатель, 1963. – 511 с.
15. Задорнова В.Я. Восприятие и интерпретация художественного текста. М.: Высш. шк., 1984.
16. Зорівчак Р. Художній переклад в Україні як чинник формування нації // Урок української. 2002. №4. С.58-59.
17. Ковганюк С. П. Практика перекладу (З досвіду перекладача). К.: Дніпро, 1968. 276 с.
18. Коломієць Л В Український художній переклад: від давнини до сучасності // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 1999. №2. С.50-54.
19. Комиссаров В. П. Лингвистика перевода. М., 1980.
20. Комиссаров В.Н. Перевод и интерпретация // Тетради переводчика. – М., 1982. Вып. 19.
21. Комиссаров В.Н. Переводоведение в России. М., 2002.
22. Контрастивное исследование оригинала и перевода художественного текста. Одеса: Одесск. гос. ун-т, 1986.
23. Копанев П.И. Вопросы истории и теории художественного перевода. Минск, 1972.
24. Коптілов В. Актуальні питання українського художнього перекладу. К.: Вид-во КДУ, 1971.
25. Коптілов В. В. Першотвір і переклад. К.: Дніпро, 1972.
26. Коптілов В. Теорія і практика перекладу. К.: Юніверс, 2002.
27. Криса Б.С. Світоглядні аспекти художнього перекладу. К.: Наук. думка, 1985. – 128 с.
28. Левый И. Искусство перевода. М., 1974.
29. Львовская З.Д. Теоретические проблемы перевода. М., 1985.
30. Новикова М.А. Проблемы индивидуального стиля в теории художественного перевода. Л., 1980.

31. Перевод и интерпретация текста: Сборник научных трудов / Отв. ред. В.А. Кухаренко. М., 1988. 225с.
32. Попова А. проблемы художественного перевода. М., 1980.
33. Попович А. Проблемы художественного перевода. М., 1980.
34. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика. М., 1974.
35. Солодуб Ю.П., Альбрехт Ф.Б., Кузнецов А.Ю. Теория и практика художественного перевода. М.: Академия, 2005.
36. Топер П.М. О некоторых принципах художественного перевода // Новый мир. 1952. № 1.
37. Тюпа В.И. Аналитика художественного. М., 2001.
38. Федоров А.В. Основы общей теории перевода. СПб.–М., 2002.
39. Флорин С. Муки переводческие. М., 1983.
40. Федоров А. В. Искусство перевода и жизнь литературы. Л., 1983.
41. Художественный перевод: Проблемы и суждения. М., 1986.
42. Чередниченко А. И., Бех П. А. Лингвистические проблемы воссоздания образа в поэтическом переводе: Тексты лекций. К., 1980.
43. Чуковский К. М. Высокое искусство: О принципах художественного перевода. М., 1983.

Допоміжна

1. Донецких Л.И. Слово и мысль в художественном тексте. Кишинев: Штиница, 1990.
2. Донской Мих. Как переводить стихотворную классическую комедию? / Мастерство перевода. – М.: Сов писатель, 1970. Сб. 7. С. 186-216.
3. Зорівчак Р.П. Словесний образ в художньому перекладі // «Хай слово мовлене інакше...» Статті з теорії, критики та історії художнього перекладу. К., 1982. С. 51-65.
4. Карягин А.А. Драма как эстетическая проблема. М.: Наука, 1971. 224 с.
5. Лепкий Б. До питання про переклади ліричних поезій // Теорія і практика перекладу. Вип. 17. К., 1991. С. 161-172.
6. Савенець А. Поезія у перекладі: «українська» Шимборська: монографія. Люблін-Житомир: Полісся, 2006. 366 с.
7. Сильников А.Н. Некоторые вопросы, связанные с переводимостью // Проблемы лингвистического анализа. М.: Наука, 1966. С. 200-212.
8. Стил ь автора и стил ь перевода: Учеб. пособие / М.А. Новикова, О.Н. Лебедь и др. К.: УМКВО, 1988.
9. Сыроваткин С.Н. Теория перевода в свете функциональной лингвосемиотики. Калинин: Изд-во КГУ, 1978.
10. Топер П. Перевод и литература: творческая личность переводчика. – Вопросы литературы. 1998. № 6.

11. Чередниченко А.И., Бех П.А. Лингвистические проблемы воссоздания образа в поэтическом переводе: Тексты лекций. К.: Киев. гос. ун-т, 1980. 66 с.
12. Чередниченко О.І. Теоретичні основи удосконалення практики перекладу та двомовної лексикографії // Теория и практика перевода. Вып. 14. К., 1987. С. 3-13.
13. Швейцер А.Д. Перевод и стилистика. М., 1973.
14. Шумейко Г.И. Метафорическая семантика и способы ее воссоздания в переводе художественного текста. К., 1991.
15. Якобсон Р. О. лингвистических аспектах перевода / Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике. М., 1978. С. 16-24.

8. Інформаційні ресурси

Сайт ЧНУ, дистанційне навчання: <https://moodle.chnu.edu.ua/>